

Briselē, 2020. gada 21. oktobrī
(OR. en)

11481/20

FREMP 87
JAI 776

PIEZĪME

Sūtītājs:	prezidentvalsts
Datums:	2020. gada 21. oktobris
Saņēmējs:	delegācijas
Temats:	Prezidentvalsts secinājumi – Pamattiesību harta saistībā ar mākslīgo intelektu un digitālajām pārmaiņām

Pamattiesību, pilsoņu tiesību un personu brīvas pārvietošanās jautājumu darba grupas (*FREMP*) 2020. gada 14. jūlija sanāksmē notika pirmā viedokļu apmaiņa par šā gada Padomes secinājumu par Pamattiesību hartu tvērumu. Pamatojoties uz sanāksmē saņemtajiem viedokļiem un vēlākiem rakstiskiem komentāriem, prezidentvalsts sagatavoja projektu Padomes secinājumiem par Pamattiesību hartu saistībā ar mākslīgo intelektu un digitālajām pārmaiņām. Divās neformālās *FREMP* darba grupas videokonferencēs 2. un 15. septembrī eksperti apsprieda Padomes secinājumu projekta tekstu.

Pēc diskusijām *FREMP* darba grupā prezidentvalsts 5. un 7. oktobrī iesniedza Padomes secinājumu projekta tekstu Pastāvīgo pārstāvju komitejai. Minētajās sanāksmēs neizdevās panākt vienprātību par Padomes secinājumu projektu, kas izklāstīts dokumenta 11373/19 pielikumā. Tieslietu ministru neformālajā videokonferencē 2020. gada 9. oktobrī prezidentvalsts informēja ministrus par sarunās panākto virzību un paziņoja par prezidentvalsts turpmāko darbu.

Tomēr viena dalībvalsts turpināja iebilst pret termina "dzimumu līdztiesība" izmantošanu, jo ne Līgumos, ne ES Pamattiesību hartā nav lietots termins "dzimums". Citas dalībvalstis iebilda pret šā termina svītrosānu jo īpaši tādēļ, ka tas plaši izmantots nesenos Savienības dokumentos, piemēram, Padomes secinājumos par Eiropas digitālās nākotnes veidošanu ¹ un Padomes 2020. gada 13. jūlija secinājumos par ES prioritātēm sadarbībai ar Eiropas Padomi 2020.–2022. gadā ².

Līdz ar to Pastāvīgo pārstāvju komitejas 2020. gada 21. oktobra sanāksmē prezidentvalsts apstiprināja, ka turpmāki centieni panākt vienprātību par šo konkrēto punktu projektā Padomes secinājumiem par Pamattiesību hartu saistībā ar mākslīgo intelektu un digitālajām pārmaiņām nav bijuši veiksmīgi. Taču prezidentvalsts uzsvēra, ka visas delegācijas atbalsta secinājumu pamatelementus, kas nostiprina Savienības pamattiesības un vērtības digitalizācijas laikmetā, veicina ES digitālo suverenitāti un aktīvi piedalās pasaules mēroga debatēs par mākslīgā intelekta izmantošanu, lai veidotu starptautisku satvaru. Prezidentvalsts secināja, ka 26 delegācijas atbalsta visu šim dokumentam pievienoto tekstu vai neiebilst pret to.

¹ OV C 202 I, 16.6.20., 20. punkts.

² 9283/20, 12. punkts.

SECINĀJUMI PAR PAMATTIESĪBU HARTU

SAISTĪBĀ AR MĀKSLĪGO INTELEKTU UN DIGITĀLAJĀM PĀRMAIŅĀM

Covid-19 pandēmija skaidrāk nekā jebkad ir parādījusi, ka Eiropai ir jāpanāk digitālā suverenitāte, lai tā spētu patstāvīgi rīkoties digitālajā jomā un lai veicinātu Eiropas Savienības izturētspēju. Tāpēc mēs vēlamies kopīgi strādāt pie Eiropas atbildes reakcijas attiecībā uz digitālajām tehnoloģijām, piemēram, mākslīgo intelektu (MI). Mēs vēlamies nodrošināt, lai jauno tehnoloģiju projektēšanā, izstrādē, izvēršanā un izmantošanā tiktu ievērotas un veicinātas mūsu kopīgās vērtības un pamattiesības, kas garantētas ES Pamattiesību hartā (turpmāk "Harta"), vienlaikus palielinot mūsu konkurētspēju un labklājību. Ir jā saglabā augsts IT drošības līmenis – tādā satvarā, kas ir atvērts inovācijai.

Mēs esam apņēmušies veicināt atbildīgu un antropocentrisku MI projektēšanu, izstrādi, izvēršanu un izvērtēšanu. Mums būtu jāizmanto šīs svarīgās tehnoloģijas potenciāls veicināt ekonomikas atveseļošanu visās nozarēs, Eiropas solidaritātes garā, jāievēro un jāveicina pamattiesības, demokrātija un tiesiskums un jāuztur augstas juridiskās un ētikas normas.

I. Ievads

1. Eiropas Savienība ir "uz vērtībām balstīta savienība", kā noteikts Līguma par Eiropas Savienību 2. pantā, kura dibināta, pamatojoties uz vērtībām, kas respektē cilvēka cieņu, brīvību, demokrātiju, vienlīdzību, tiesiskumu un cilvēktiesības, tostarp minoritāšu tiesības. Visas dalībvalstis ir atbildīgas par šo vērtību ievērošanu, lai tās kļūtu par realitāti visu to pilsoņu ikdienas dzīvē. Mēs šajā sakarā atgādinām, ka Harta ir juridiski saistoša ES un dalībvalstīm, tām īstenojot Savienības tiesību aktus.

2. Pašreizējie izaicinājumi un norises pēdējā gada laikā vēlreiz ir uzsvēruši, ka pamattiesību aizsardzībai ir vajadzīgi nepārtraukti centieni. Jo īpaši joprojām pastāv tādas problēmas kā rasisms, vardarbība ģimenē, vardarbība pret bērniem un grūtības aizsargāt neaizsargātās grupas, dezinformācijas pieaugums un tiesiskuma un demokrātijas pārkāpšanas risks. Covid 19 pandēmija ir saasinājusi daudzas no šīm problēmām un radījusi jaunus izaicinājumus, jo īpaši – piekļuves veselības aprūpei līdzsvarošana ar citām pamattiesībām. Ņemot vērā minēto, mēs pieņemam zināšanai attiecīgos Eiropas Savienības Pamattiesību aģentūras (*FRA*) apsekojumus un ziņojumus, jo īpaši *FRA* Pamattiesību apsekojumu. Mēs atkārtoti apstiprinām savu apņemšanos aizliegt jebkādu nelikumīgu diskrimināciju jebkāda iemesla dēļ, kā noteikts Hartas 21. pantā. Mēs arī atkārtoti apstiprinām savu apņemšanos attiecībā uz ES pievienošanas Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijai, kā noteikts Līguma par Eiropas Savienību 6. panta 2. punktā. Turklāt ES sadarbosies ar Eiropas Padomi dzimumu līdztiesības un sieviešu tiesību veicināšanas jomā un vardarbības pret sievietēm un vardarbības ģimenē apkarošanas jomā – Eiropas Padomes Stambulas konvenciju ir ratificējusi un to īsteno 21 ES dalībvalsts.

3. Covid-19 pandēmija ir arī parādījusi digitālo tehnoloģiju, tostarp MI, vērtību veselības aprūpes uzlabošanā, pilsoņu sasniegšanā un ekonomikas darbības saglabāšanā. Šajā sakarā ir svarīgi nodrošināt pienācīgu savienojamību un iekļaušanu. Mēs atkārtoti apstiprinām apņemšanos kopīgi pārvarēt šo krīzi, sniegt visiem sabiedrības locekļiem uz nākotni orientētu tehnoloģiju un lietojumu pievienoto vērtību un kopīgi ievērot un veicināt mūsu kopīgos principus un vērtības, kā noteikts Līguma par Eiropas Savienību 2. pantā.

4. Digitālās tehnoloģijas, tostarp MI, ir būtiskas Eiropas digitālajai suverenitātei, drošībai, inovācijām un ekonomikas attīstībai un var sniegt būtisku ieguldījumu pamattiesību, demokrātijas un tiesiskuma aizsardzībā un veicināšanā. Lai ES būtu digitāli suverēna, tai ir jāveido patiesi digitāls vienotais tirgus, jākļūst spējīgākai izvirzīt savus noteikumus, veikt autonomas izvēles tehnoloģiju jomā un izstrādāt un izvērst stratēģiskas digitālās spējas un infrastruktūras. Digitālā pārkārtošanās ir ES svarīgākais ilgtspējīgas izaugsmes un konkurētspējas veicinātājs. ES ir pilnībā jāizmanto un jāattīsta savas stiprās puses digitālajā ekonomikā un klimatneitrālās tehnoloģijās. Digitālajām tehnoloģijām ir arvien lielāka un pārsvarā pozitīva ietekme uz eiropiešu ikdienas dzīvi, piemēram, rūpniecībā, pakalpojumos, pētniecībā, tieslietās un sabiedriskajā drošībā. Tādēļ mēs atzinīgi vērtējam Eiropas Komisijas centienus izveidot MI izcilības un uzticēšanās ekosistēmu, kas balstīta uz mūsu kopīgajiem principiem un vērtībām, sniedzot ieguvumus no šīs tehnoloģijas visām Eiropas sabiedrībām un ekonomikai.

5. Tomēr, lai gan digitālās tehnoloģijas, tostarp MI, sniedz arvien lielākas iespējas un ieguvumus, to projektēšana, izstrāde, izvēršana un ļaunprātīga izmantošana var arī radīt riskus pamattiesībām, demokrātijai un tiesiskumam. Tādēļ ir jāpieliek pūles, lai nodrošinātu, ka tiek garantēta Hartā noteikto pamattiesību ievērošana. Šādā kontekstā ir jārisina tādas problēmas kā nepārredzamība, sarežģītība, aizspriedumi, zināma neprognozējamības pakāpe un daļēji autonoma rīcība, lai nodrošinātu to, ka automatizētās sistēmas ir saderīgas ar pamattiesībām, un lai atvieglotu tiesību normu izpildi.

6. Lai efektīvi novērstu iespējamus riskus, ir jāizpilda īpašas prasības attiecībā uz MI sistēmu projektēšanu, izstrādi, izvēršanu un izmantošanu. Šajā sakarā kopīgu tehnisko standartu izstrāde varētu sekmēt šo problēmu risināšanu un palīdzēt veicināt uzticēšanos tehnoloģijai un pašāvību uz to. Mēs atzinīgi vērtējam Eiropas Komisijas "Baltajā grāmatā par mākslīgo intelektu – Eiropeska pieeja – izcilība un uzticēšanās" ierosināto pieeju pārskatīt spēkā esošos ES tiesību aktus, lai noteiktu, vai tajos pienācīgi ņemti vērā riski un iespējas, kā arī MI lietojumprogrammu prasības, vai tos var efektīvi īstenot un vai ir vajadzīgi kādi pielāgojumi vai jauni tiesību akti, arī attiecībā uz mūsu kopīgo principu un vērtību aizsardzību.

7. Eiropas Savienībai un tās dalībvalstīm ir jāizmanto digitālo pārmaiņu sniegtās iespējas, vienlaikus pievēršoties iespējamiem riskiem un ieguvumiem. Pamattiesību aizsardzība un veicināšana ir būtiska, lai nodrošinātu to, ka ES ir vieta, kurā sabiedrība var attīstīties, izmantot savas tiesības un brīvības un dzīvot bez diskriminācijas. Mēs uzsveram, ka Eiropas pieejai digitālajai pārveidei un jo īpaši MI vajadzētu būt antropocentriskai un būtu jānodrošina pamattiesību pilnīga ievērošana un veicināšana. Saistībā ar publisko sektoru mēs atzinīgi vērtējam notiekošo darbu pie projekta dalībvalstu kopīgai deklarācijai, ko paredzēts pabeigt 2020. gada decembra ministru sanāksmē par vērtībās balstītu digitalizāciju.

8. ES un tās dalībvalstīm ir jāveicina sava digitālā suverenitāte, vienlaikus saglabājot atvērtību visiem uzņēmumiem, kas atbilst Eiropas noteikumiem un standartiem. Tiem ir aktīvi jā piedalās globālajās debatēs par MI izmantošanu, lai turpinātu veidot starptautisko regulējumu, procesus un diskusijas šajā jomā saskaņā ar mūsu kopīgajiem principiem un vērtībām un nodrošinātu esošo normu efektīvu piemērošanu un īstenošanu. Šajā sakarā mēs pieņemam zināšanai ierosināto ES Rīcības plānu cilvēktiesību un demokrātijas jomā 2020.–2024. gadam, kurā cilvēktiesību un demokrātijas veicināšana digitālo tehnoloģiju, tostarp MI, izmantošanā ir noteikta par prioritāti visās ES ārējās darbības jomās.
9. Mēs atzīstam un uzsveram, cik svarīga ir saskaņotība ar vērtīgo darbu un ierosmēm, ko pamattiesību un cilvēktiesību jomā saistībā ar digitalizāciju veic Eiropas iestādēs un aģentūrās, jo īpaši Eiropas Komisijā, Eiropas Parlamentā, ES Pamattiesību aģentūrā, [...] un attiecīgajā Eiropas Savienības Tiesas judikatūrā, kā arī citos forumos, jo īpaši Eiropas Padomē un tās *ad hoc* komitejā MI jautājumos, EDSO, ESAO un Apvienoto Nāciju Organizācijā.

II. Uz pamattiesībām balstīta pieeja MI

10. Mēs uzsveram, ka MI projektēšanā, izstrādē, izvēršanā un izmantošanā ir pilnībā jāievēro pamattiesības un spēkā esošās tiesību normas. Tāds pats aizsardzības līmenis būtu jāpiemēro gan digitālajā, gan fiziskajā pasaulē. Mēs uzsveram, ka saskaņā ar Hartas 52. panta 1. punktu visus Hartā atzīto tiesību un brīvību izmantošanas ierobežojumus drīkst uzlikt tikai tad, ja tie ir nepieciešami un patiešām atbilst vispārējās nozīmes mērķiem, ko ES ir atzinusi, vai vajadzībai aizsargāt citu personu tiesības un brīvības, un ievērojot proporcionalitātes principu, un tiem ir jābūt noteiktiem tiesību aktos un tajos jārespektē pamattiesību un pamatbrīvību būtība.

11. Attiecīgo tiesību aktu, ar kuriem tiek īstenotas pamattiesības, darbību var apdraudēt dažu MI lietojumprogrammu sarežģītība un nepārredzamība, kam būtu nepieciešamas specializētas zināšanas un procesi, lai izprastu un kontrolētu šādu lietojumprogrammu rezultātus. Cilvēka veikta pārraudzība un pārredzamība ir būtisks elements, ar ko var nodrošināt to, ka MI sistēmas atbilst attiecīgajiem tiesību aktiem. Mēs atbalstām Eiropas Komisijas priekšlikumu izstrādāt samērīgas un uz pierādījumiem balstītas prasības attiecībā uz cilvēka veiktu MI sistēmu pārraudzību un pārredzamību, piemēram, prasības attiecībā uz dokumentāciju, testēšanu un pārskatatbildību, kas veicinātu spēkā esošo tiesību aktu efektīvu izpildi.
12. Mēs aicinām ES un tās dalībvalstis izvērtēt, vai spēkā esošās ES un valstu tiesību normas ir piemērotas, lai izmantotu iespējas un novērstu iespējamos riskus, ko var radīt digitālo tehnoloģiju un jo īpaši MI sistēmu izmantošana, un vajadzības gadījumā tās pilnveidot. Būtu jānodrošina uzraudzības iestāžu pienācīgas spējas īstenot savas pilnvaras gadījumos, kad tiek izmantotas MI lietojumprogrammas, un būtu jāuzlabo iestāžu sadarbība Eiropas līmenī.
13. Mēs uzsveram, cik svarīgi ir radīt izpratni par digitālo tehnoloģiju un integrēta MI spēju izmantošanu valdības iestādēs, tiesu iestādēs, tiesībaizsardzībā, ekonomikā un zinātnē, pilsoniskajā sabiedrībā, izglītībā un sabiedrībā kopumā. Digitālā pārveide nozīmē, ka cilvēkiem ir jāattīsta savas kompetences un prasmes, lai pozitīvi iesaistītos MI tehnoloģijās, tostarp, izmantojot informāciju par esošajām tiesībām un efektīviem tiesiskās aizsardzības līdzekļiem. Īpaša uzmanība var būt jāpievērš marginalizētu personu un grupu, kā arī neaizsargātu personu, piemēram, personu ar invaliditāti, bērnu un vecāka gadagājuma cilvēku, vajadzībām. Tādēļ mēs paužam gandarījumu par ierosmēm veicināt iedzīvotāju izpratni par MI un palielināt cilvēku pratību MI jomā, tostarp ar pētniecības, apmācības un izglītības palīdzību.

a. MI un cieņa

14. Pamattiesības ir universālas, nedalāmas, savstarpēji atkarīgas un savstarpēji saistītas. Antropocentriskas MI pieejas pamatā ir pamattiesību un cilvēka cieņas aizsardzība un veicināšana.

b. MI un brīvības

15. Mēs paužam gandarījumu par to, ka digitālās tehnoloģijas, tostarp MI, var uzlabot pamattiesību un demokrātijas aizsardzību un veicināšanu, piemēram, atvieglojot un padarot efektīvāku sabiedrības līdzdalību, palielinot piekļuvi sabiedriskajiem pakalpojumiem, atvieglojot pamattiesību pārkāpumu un ļaunprātīgas izmantošanas dokumentēšanu vai izmantojot MI analīzes, lai atklātu un apkarotu hibrīddraudus.

16. Ja tas ir nepieciešams un lietderīgi, MI izmantošana varētu veicināt tiesībaizsardzības iestāžu darba rezultātus un tādējādi palīdzēt uzlabot cilvēku drošību un drošumu Eiropas Savienībā. Jomas, par kurām ir īpaša interese attiecībā uz MI izstrādi, ietver datu analīzi, izpratni par jauniem un iepriekš nezināmiem modeļiem un saitēm un uzticamu pierādījumu meklēšanu krimināllietās. Ir jānodrošina datu aizsardzības noteikumi un citas juridiskās un ētikas normas, un ir jānodrošina atbilstoši aizsardzības pasākumi.

17. Tajā pašā laikā uzņēmumi un valdības arvien vairāk izmanto personas datus un MI, lai mēģinātu izprast un prognozēt grupu uzvedību un darbības mērķorientētu uz indivīdiem, kas klasificēti kā daļa no attiecīgās grupas. Ir jāievieš atbilstīgi aizsardzības pasākumi, lai nodrošinātu, ka šīs lietojumprogrammas atbilst datu aizsardzības un privātuma tiesību aktiem, jo īpaši Vispārīgajai datu aizsardzības regulai (Regula (ES) 2016/679) un valstu datu aizsardzības tiesību aktiem, kā arī citām pamattiesībām.

18. Mēs atzīstam attiecīgos riskus un uzsveram, ka ir vajadzīgi aizsardzības pasākumi, jo īpaši attiecībā uz masveida novērošanas tehnoloģiju un sejas atpazīšanas sistēmu izmantošanu, un to iespējamo ietekmi uz demokrātiskas līdzdalības īstenošanu, tiesībām uz vārda brīvību un tiesībām uz pulcēšanās un biedrošanās brīvību. Mēs ņemam vērā notiekošās diskusijas par to, vai šādas sistēmas principā būtu jāizmanto, un par iespējamiem to lietošanas aizliegumiem. Ciktāl šīs sistēmas ir jāizmanto, mēs atzīstam, ka iepriekš ir jāformulē skaidras juridiskās prasības. Jo īpaši MI izmantošanā ir jāievēro pamattiesības un pamatbrīvības, tai jāatbilst datu aizsardzības un privātuma tiesību aktiem un ir jānodrošina efektīvi tiesiskās aizsardzības līdzekļi.
19. MI izmantošana ir īpaši jutīga, kad tiešsaistes platformas un meklētājprogrammas apkopo, atlasa saturu un nosaka tā prioritātes, jo var tikt apdraudētas iespējas brīvi piekļūt informācijai un plurālismam informācijas avotu un daudzveidības ziņā. Brīvai sabiedrībai ir vajadzīga piekļuve daudzveidīgai informācijai, runas brīvība un dažādu perspektīvu apmaiņa.
20. Ir jācīnās pret nelikumīgu saturu tiešsaistē, tostarp naida noziegumiem, vienlaikus aizsargājot tiesības uz vārda brīvību un tiesības uz informāciju. Ir jāapspriež, kādos apstākļos un kādā mērā MI sistēmu nodrošinātajiem rezultātiem konkrēta satura dzēšanai būtu vajadzīga jēgpilna cilvēka iejaukšanās. Jutīgās jomās pakalpojumu sniedzējiem būtu jāpadara savas MI sistēmas pārredzamas, piemēram, nodrošinot, ka tām var piekļūt pētniecības nolūkā.

c. MI un līdztiesība

21. Uz MI balstītas lietojumprogrammas sniedz iespējas novērtēt pamattiesību ievērošanu, tostarp līdztiesības jomā. Lēmumi, kuru pamatā ir iepriekš noteiktu noteikumu algoritmiskās sistēmas un precīzi, atbilstīgi un paredzētajam mērķim atbilstoši dati, varētu būt mazāk vērsti uz neobjektīviem rezultātiem nekā cilvēka lēmumi. Vienlaikus MI izmantošana dažos gadījumos var arī saglabāt un pastiprināt diskrimināciju, tostarp strukturālo nevienlīdzību. Šajā sakarā īpašas bažas rada līdztiesība. Mēs pieņemam zināšanai Sieviešu un vīriešu vienlīdzīgu iespēju padomdevējas komitejas pieņemto atzinumu par MI – iespējas un izaicinājumi dzimumu līdztiesībai. Ir vajadzīgi arī aizsardzības pasākumi attiecībā uz valodu daudzveidību un pakalpojumu pieejamību iedzīvotājiem ES oficiālajās valodās.
22. Tāpēc datiem, ko izmanto MI sistēmu apmācīšanai, jābūt precīziem un jāatbilst to mērķim un jānovērš iespējamās neobjektivitātes, vienlaikus nodrošinot pietiekamu elastību pētniecībā un izstrādē šo sistēmu turpmākai attīstībai. Šajā sakarā mēs uzsveram, cik svarīgi ir vienlīdzības un nediskriminēšanas principi MI projektēšanā, izstrādē, izvēršanā, izmantošanā un izvērtēšanā, jo īpaši sistēmās, kurās integrēta mašīnmācīšanās, un nodrošināt, ka uz šādām sistēmām attiecas atbilstīgi aizsardzības pasākumi un pārraudzība, tostarp tirgus uzraudzība.

d. MI un solidaritāte

23. Digitālās tehnoloģijas var uzlabot sociālo tiesību aizsardzību, piemēram, atvieglojot piekļuvi sociālajam nodrošinājumam un sociālajām sistēmām. Mēs uzsveram, ka, lai gan digitālie algoritmi, tostarp uz MI balstīti algoritmi, var ļaut izstrādāt mērķtiecīgākas individuālas palīdzības un ārstēšanas metodes, šādu tehnoloģiju piemērošanai būtu jāsniedz labums visai sociālajai kopienai, jāveicina pienācīga sociālā aizsardzība un veselības aprūpe neaizsargātās grupās un tās nevajadzētu izmantot, lai vājinātu solidaritātes principu. Turklāt, lai gan šīs tehnoloģijas var uzlabot tirgus uzraudzību pār produktu drošību ES tirgū, tās var radīt arī jaunus izaicinājumus patērētāju aizsardzības tiesībām produktu drošības jomā.
24. MI ir liels potenciāls cilvēku veselības aizsardzības līmeņa uzlabošanā, jo īpaši izmantojot personalizētu diagnozi un medicīnu. Šajā sakarā mēs uzsveram, ka ir vajadzīgas piemērotas un kvalitatīvas datu kopas, lai apmācītu MI algoritmus. Mēs uzsveram, ka MI, ko izmanto sociālajā un veselības nozarē, ir jāpiemēro, īpaši respektējot cilvēka cieņu, pacientu aizsardzību, privātumu un viņu fizisko un garīgo neaizskaramību, un ievērojot visas attiecīgās tiesību normas par personas datu aizsardzību, tostarp mehānismus, ar ko nodrošina šādu datu konfidencialitāti un drošību.

e. MI un pilsoņu tiesības

25. Mēs atzīstam digitālo tehnoloģiju, tostarp MI lietojumprogrammu, potenciālu uzlabot tiesību uz labu pārvaldību, tiesību piekļūt dokumentiem, kā arī tiesību iesniegt lūgumrakstu aizsardzību.

26. Tiešas, vispārējas un brīvas vēlēšanas ar aizklātu balsošanu ir demokrātijas procesa pamats un mūsu kopīgo vērtību pamatelements. Tās ir jāsaglabā digitālajā laikmetā.

Kiberuzbrukumi un dezinformācija, kas vērsti pret vēlēšanu procesiem, kampaņām un kandidātiem, var polarizēt sabiedrisko diskusiju un apdraudēt vēlēšanu aizklātību, vēlēšanu procesa integritāti un taisnīgumu un pilsoņu uzticēšanos vēlētajiem pārstāvjiem. Šajā sakarā mēs uzsveram, cik svarīgi ir aizsardzības pasākumi un aktīvi pasākumi pret dezinformācijas kampaņām, privāto datu ļaunprātīgu izmantošanu, hibrīddraudiem un kiberuzbrukumiem.

f. MI un tiesiskums

27. Tiesu iestāžu pieejamība, tiesvedības procesu un lēmumu pieņemšanas pārredzamība un izskaidrojamība, kā arī neatkarīga tiesu vara un juridiskā noteiktība ir būtiska tiesu sistēmas pareizai darbībai saskaņā ar tiesiskuma principiem. Digitālās tehnoloģijas, tostarp MI, var palīdzēt uzlabot piekļuvi juridiskai informācijai, iespējams, samazinot tiesvedības ilgumu un uzlabojot tiesu iestāžu pieejamību kopumā. Tomēr šīm norisēm var būt arī negatīva ietekme, piemēram, izmantojot neobjektīvus algoritmus. Ir jānodrošina efektīvi tiesiskās aizsardzības līdzekļi, lai nodrošinātu tiesības uz taisnīgu tiesu, nevainīguma prezumpciju un tiesības uz aizstāvību. Turklāt jāprojām būtiska būs nedigitālā piekļuve tiesību aktiem un tiesu iestādēm. Mēs jāprojām esam apņēmības pilni uzturēt un veicināt tiesiskumu Savienībā un tās dalībvalstīs. Šajā sakarā mēs atsaucamies uz Padomes 2020. gada 9. oktobra secinājumiem "Piekļuve tiesu iestādēm – digitalizācijas sniegto iespēju izmantošana".

III. Turpmākā virzība

28. Lai MI projektēšanas, izstrādes, izvēšanas un izvērtēšanas laikā nodrošinātu Hartā noteikto tiesību, brīvību un principu efektīvu aizsardzību, mēs aicinām Savienību un tās dalībvalstis ievērot šajos secinājumos sniegtās norādes un aicinām tās apsvērt efektīvus pasākumus, ar ko apzināt un prognozēt digitālo tehnoloģiju, tostarp mākslīgā intelekta, iespējamo ietekmi uz pamattiesībām un reaģēt uz to. Tiesiskajam un normatīvajam regulējumam, piemēram, Eiropas Komisijas paziņotajam priekšlikumam par turpmāko regulējumu MI jomā, būtu jāstiprina uzticēšanās, jārod taisnīgs līdzsvars starp dažādajām interesēm un jādod iespējas pētniecībai un izstrādei, kā arī turpmākai inovācijai un tehniskajai un sociāli tehniskajai attīstībai. Tam būtu jāveicina tāda vide, kurā visi dalībnieki ievēro un veicina pamattiesības.
29. Mēs aicinām Savienību un tās dalībvalstis diskusijās par šiem jautājumiem un iespējamā tiesiskā un normatīvā regulējuma izstrādē iesaistīt dažādas ieinteresētās personas, lai iekļautu plašas speciālās zināšanas un dažādas perspektīvas, tostarp no pilsoniskās sabiedrības.
30. Mēs atzinīgi vērtējam Pamattiesību aģentūras sniegto plašo analīzi par MI un pamattiesībām un mudinām Aģentūru turpināt pētījumus par mūsu pamattiesību un kopīgo vērtību aizsardzību digitalizācijas laikmetā.